

Medarov, G., Stoyanova, V. The ambiguities of intellectual dissent in late socialism: the case of Bulgaria, Journal of Political Ideologies, 2024, vol. 29, no. 3, pp. 1-19, ISSN 1356-9317

Старата тоталитарна парадигма – моделът, който все още се използва широко в Централна и Източна Европа и извън нея за описание и обяснение на държавния социализъм – рисува картина на социалистическите режими като автократични и всемогъщи системи на тотален контрол, наложени върху парализирана маса от хора, където само героични личности оказваха съпротива. Съответно, доминиращите интерпретации на интелектуалното дисидентство все още често пренебрегват вътрешните противоречия, напрежения и плурализъм, които характеризират съпротивата в късния социализъм. В тази статия се фокусираме върху интелектуалната дейност в Софийския университет, България, в края на 70-те и 80-те години, за да проследим някои от начините, по които тоталитарната нарратива и нейната ключова бинарна дисиденти-система не успяват да уловят сложността на политическия и интелектуалния живот в късния държавен социализъм. Показваме, че един особен тип антитоталитаризъм – характеризиращ се по-скоро с плурализъм и вътрешни напрежения – може да бъде правилно приписан на критичните социални науки през този период, но вместо като критика на държавния социализъм, той трябва да се разглежда като критика към отчуждаващите аспекти на индустриалната модерност и да се поставя в контекста на зараждащата се потребителски ориентирана трансформация на реално съществуващия социализъм след прехода от тежка към лека промишленост и процесите на десталинизация след 60-те години.

Medarov, G. Towards a Reflexive Theory of Crisis. Sociological Problems, 2023, 55 (Special issue), 27-44, ISSN: 0324-1572

В тази статия се предлага рефлексивна теория за концепциите за капиталистическите кризи. Рефлексивността тук предполага признаването, че понятията за криза не отразяват просто и прозрачно нейната същност, а сами по себе си могат да я отразяват. На първо място, аз изследвам продуктивността на начините, по които се проявяват кризите, и твърдя, че същността на кризата не е предварително дадена. След това въвеждам основни понятия от неklasическата логика на диалектиката, предложена от Деян Деянов, или това, което може да се нарече органон на проблематиката на структурите на медиацията. Накрая прилагам предложената теоретична конструкция в анализ на условията за появата на днешната екологична криза като необходим, а не случаен ефект от същността на капитализма.

Медаров, Г., Към една дискурсивна теория на тоталитаризма., Време и памет. Юбилеен сборник за 70-годишнината на Лиляна Деянова. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021, 464-478, ISBN - 978-954-07-5287-7

Историческата траектория на категорията тоталитаризъм показва впечатляваща гъвкавост. Тя играе роля за антифашистката коалиция през Втората световна война, геополитическото противопоставяне през Студената, за антикомунистите в (пост)социалистическа Европа, както и при оправдаването на военни интервенции на САЩ след 1989 г. Траверсо твърди, че категорията е интелектуално безполезна, но политически незаменима. Безполезна, защото се стреми да наложи противоречиви твърдения върху несъизмерими общества. Незаменима, защото участва във формирането на господстващи морално-политически ориентири в различни контексти. В този дух Рабинбах предлага да схващаме тоталитаризма не чрез евристичната стойност на понятието, а като редици от *тоталитарни моменти*, в които обвинението в тоталитаризъм спомага за разчертаването на политически граници между приятел и враг. Споменатите критически изследвания на употребите на тоталитаризма не обясняват какво в самата концепция позволява противоречивите ѝ усвоявания. В тази статия очертавам възможност за такова обяснение като преразглеждам несъизмеримите употреби на категорията тоталитаризъм от перспективата на дискурсивната теория на популизма на Ернесто Лакло.

Медаров, Г., Орбова, Т. Кой се страхува от Александър Стамболийски?. Месец на кръв, на подем и погром! 100 години от Септемврийското въстание. Юбилеен сборник. Колектив за обществени интервенции. 2023, стр. 133-154, ISBN - 978-619-7219-36-4

Текстът разглежда политическата и историческата съдба на Александър Стамболийски и Българския земеделски народен съюз от социологическа перспектива, като анализира противоречията в земеделската концепция за демократизация чрез функционално, или съсловно, представителство. Става дума за парадоксите на опита се мисли форма на "народовластие", изразяваща реалните социални структури и трудови отношения, а не като абстрактна партийна система. Така земеделският проект се разглежда като провален опит за преосмисляне на либералните режими на политическо представителство.

Група 3. ПОК. № 25. Медаров, Г. Психология, икономика и визуализация на данни в ранната социология на У.Е.Б. Дю Бойс. „50 години катедра „Икономическа социология“, УНСС, 2025. Сборник индексирани в СЕЕОЛ.

Статията анализира теоретичния и интелектуален контекст на проекта на У.Е.Б. Дю Бойс за визуализация на количествени данни, с акцент върху участието му в „Експозицията на американските чернокожи“ по време на Парижкото изложение през 1900 г. Тъй като работата на Дю Бойс не е достатъчно известна в България, статията се спира и на някои основни аспекти от нея. Основната теза е, че проектът за визуализация на данни на Дю Бойс трябва да се разглежда както в контекста на неговата икономическа социология, така и през онова, което той нарича „двойно съзнание“. Чрез това понятие на Дю Бойс може да се разгледат социологически „психологическите“ пречки пред политическата приложимост на научните изследвания. Опитите му за визуализация на данни следва да се четат като граждански отговор на този проблем.